

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 21RE-761
(AG-661/03-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus (pranešėjas), Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Svetlanos Sinkevičienės,

sekretoriaujant Eglutei Seilienei,

dalyvaujant pareiškėjai H.G.,

atsakovės Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos atstovėms J.V. ir E.S.,

trečiojo suinteresuoto asmens akcinės bendrovės „Energijos skirstymo operatorius“ atstovei J.B.,

trečiojo suinteresuoto asmens sodininkų bendrijos „Draugystė“ atstovui R.P.

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos H.G. skundą dėl atsakovės Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus, tretieji suinteresuoti asmenys – akcinė bendrovė „Energijos skirstymo operatorius“, sodininkų bendrija „Draugystė“.

Komisija

n u s t a t ė :

H.G.(toliau – pareiškėja) skundu atsakovei Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – atsakovė, Taryba, VERT), trečiajam suinteresuotam asmeniui akcinei bendrovei „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO, Operatorius, Skundžiama įmonė) Komisijos prašo: „Panaikinti skundžiamą 2025 m. liepos 21 d. valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimą Nr. (duomenys neskelbtini) ir įpareigoti atsakovę priimti naują sprendimą - įpareigoti ESO, sodų bendrijos „Draugystė“, (duomenys neskelbtini), 10 kV elektros oro linijos L-400 iš transformatorinės (duomenys neskelbtini), elektros oro liniją sutvarkyti taip, kad aš kaip vartotoja – sklypo savininkė galėčiau pasinaudoti ESO teikiama mokama paslauga savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis po žeme, pagal jų išduotas technines sąlygas, be įpareigojimo kooperuotis su kitais sklypų savininkais ar įpareigojimo rekonstruoti ESO liniją visą ar dalį už savo lėšas.“ Komisijos nario rezoliucija į bylą trečiuoju suinteresuotu asmeniu įtraukta sodininkų bendrija „Draugystė“ (toliau – ir Bendrija).

Pareiškėja skunde nurodė, kad nesutinka su atsakovės 2025-07-21 nutarimu Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Nutarimas), kuriuo Taryba atmetė pareiškėjos 2025-06-02 skundą, motyvuodama, jog sklypui yra nustatytas įstatyminis servitutas, elektros linija įrengta teisėtai, elektros oro linijos perkėlimas vykdomas pagal EEĮ nurodytas normas, kurias plačiai išvardino nutarime, tačiau visiškai nesigilino į konkrečiai susidariusią individualią, beviltišką, neteisingą situaciją, jog pagal tas nurodytas EEĮ normas ir ESO išduotas technines sąlygas ji negali techniškai perkelti elektros oro linijos į požeminę tik savo sklype, nesikooperuojant su kitais sklypo savininkais.

Pareiškėja nekvestionuoja tai, jog nuosavybės teise priklausančiame sklype yra elektros oro linijos servitutas, nei tai, kad elektros oro linija yra įrengta teisėtai. Pareiškėja negali pasinaudoti ESO teikiama mokama paslauga savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis po žeme, pagal išduotas technines sąlygas, be įpareigojimo kooperuotis su kitais sklypų savininkais, ir nesutinka

rekonstruoti ESO linijos dalį už savo lėšas, siekiant įgyvendinti išduotas technines sąlygas dėl elektros oro linijos perkėlimo po žeme.

Pareiškėja paaiškino, jog (duomenys neskelbtini) („Draugystės“ sodų bendrija), (duomenys neskelbtini), turi nuosavybės teisę 5,28 a sodo sklypą (toliau – ir Sklypas, Žemės sklypas) su įregistruotais pastatais. Per visą jos sodo sklypą ir sodo pastatą įstrižai (ir kitų sodininkų sklypus nuo (duomenys neskelbtini) iki (duomenys neskelbtini) (apie 100 sodų sklypų) eina 10 kV elektros oro linija, dėl ko beveik visas jos sklypas 493 kv. m. (iš 528 kv. m.) patenka į 10 kV elektros apsaugos zoną. Sodą įsigijo miesto teritorijoje, tikslu susikurti aktyvaus poilsio ir gyvenimo sąlygas sau ir vaikams, tvarkyti kraštovaizdį ir naudotis juo rekreacijai. Tačiau pasirodo, kad pagal ESO nurodymus, visam sklypui esant elektros apsaugos zonoje, pavojinga jame būti, draudžiami įvairūs darbai, negalima statyti norimos medžiagos tvoros, savavališkai sodinti ar kirsti medžių ir t. t. Siekdama įgyvendinti savo teisę laisvai naudotis savo turtu be ESO apribojimų ir draudimų, apsaugoti savo ir vaikų sveikatą bei gyvybę, žinodama apie ne vieną tūkstantinę projekto kainą, pradėjo elektros oro linijų perkėlimo savo sklype procesą po žeme savo lėšomis. ESO tinklapyje nurodyta, jog elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslauga yra skirta klientams, kurie nori iškelti arba pertvarkyti ESO priklausančius elektros įrenginius (energetikos objektus), esančius savininkui nuosavybės teisę priklausančiuose statiniuose ir / arba žemės sklypuose. Norėdama pasinaudoti šia paslauga, kreipėsi į ESO dėl techninių sąlygų išdavimo, 2024-08-28 buvo išduotos elektros tinklų ir įrenginių perkėlimo (rekonstravimo) sąlygos Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Perkėlimo sąlygos). Pateikus prašymą, projekto parengimui ne vienam projektuotojui dėl projekto parengimo, nei vienas nesutiko beprasmiškai rengti projekto dėl to, jog nebus jokios galimybės jo įgyvendinti. Pareiškėjos sklype elektros stulpų nėra, eina tik elektros oro linija. Elektros stulpai yra kitiems savininkams priklausančiuose sklypuose (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini). Pradėjus aiškintis situaciją su projektuotojais, paaiškėjo, jog tik vienam jos sklypui perkelti elektros oro liniją po žeme, savo sąskaita, netgi savo kieme sutinkant statyti naujus stulpus su atramomis, techniškai nėra absoliučiai jokios galimybės, kadangi elektros linija eina ne palei sklypo kraštą, o įstrižai per sklypą, sodo pastatą - namelį, jos sodo pastatas yra vos 3 m nuo kaimyno ribos, kaimyno sodo pastatas yra vos pusmetrį nuo jos sklypo ribos; tai reiškia, jog naujasis statomas stulpas su atrama remtųsi į sodo pastatą. Keisti elektros linijos laidų krypties ir patraukti į šoną nėra galimybės nei pusmetrio, kadangi kaimynai tiek iš dešinės, tiek iš kairės iš karto pakliūtų į apsaugos zoną ne tik su žemės sklypu, bet ir su savo sodo pastatu, jiems pablogėja sąlygos ir, aišku, jie dėl to nesutinka. Sodų sklypai yra labai maži (po 4, 5, 6 arus), keisti elektros linijos laidų krypties be savininkų sutikimo negalima, net patraukus vos pusmetrį, keičiasi apsaugos zonų ribos. Daugumoje sklypų stulpai pastatyti sklypo pabaigoje, dėl to sklypo savininkui ir sutikus, reiktų statyti atramą, kuri atsidurtų ant keliuko ir pravažiavimo, ar įvažiavimo į kiemą, dėl šių priežasčių logiška, jog jie tokiam projektui nepritaria ir nesutinka pasirašyti. Projektuotojai formaliai gali parengti projektą, kuris kainuotų apie 1000 Eur, bet jo įgyvendinti nėra jokių galimybių, nes savo sklype pareiškėja negali pasistatyti stulpų su atramomis, nekeičiant linijos krypties. Kompleksiškai, bendradarbiaujant su kaimynais, dėl nurodytų priežasčių (atramos užtvėrtų kelią, įvažiavimą į kiemą) išspręsti susidariusios situacijos neturi galimybių. Todėl projektas iki šiol ir nėra parengtas.

Kadangi susidariusi situacija liečia ne tik pareiškėjos kaip savininkės interesus, bet ir servituto turėtojos ESO interesus, o pareiškėja pasiryžusi šią problemą spręsti geranoriškai, du kartus kreipėsi į ESO su prašymais, pateikti jai aiškų, projektiškai realiai įgyvendinamą, elektros oro linijos perkėlimo nuo pareiškėjos sklypo sprendimą, nesant tokios galimybės, abipusiu sutarimu imtis priemonių ir spręsti klausimą tuomet dėl rekonstrukcijos ir elektros oro linijos perkėlimo, tačiau abu kartus ESO pateiktuose atsakymuose nerado nei vieno atsakymo į jos iškeltą klausimą. ESO visiškai nekomunikuoja, teikia formalius kelių sakinių atsakymus, jog linija nėra avarinės būklės ir savo lėšomis nieko nekeis, apie tai, kaip jai įgyvendinti linijos perkėlimą tik savo sklype pagal jų išduotas technines sąlygas net neužsimena. ESO formaliai pateikė technines sąlygas, net nesigilindama apie galimybę jas įgyvendinti, nors akivaizdu, jog supranta, kad realios galimybės įvykdyti technines sąlygas pareiškėjos vieno sklype nėra. Tą patvirtina ir 2025-05-29 gautas ESO raštas kur nurodyta, jog: „Jei pageidaujate Linijos rekonstrukcijos, siūlome spręsti šį klausimą kooperuojantis su kitais žemės sklypų savininkais“. Tačiau ESO nenurodė, kokių teisiniu pagrindu turėtų tai daryti, kokių

teisiniu pagrindu privalo kooperuoti žmones ir privalo mokėti už ESO priklausančios visos, ar dalies, mažiausiai apie 300 m linijos, rekonstrukciją, jeigu pareiškėjos siekis, visų pirma, įgyvendinti iš ESO nusipirktą paslaugą tik savo sklype apie 30 metrų.

Pareiškėja nei viename rašte nekėlė klausimo dėl linijos avaringumo būklės, taip pat ji nepageidauja visos linijos rekonstrukcijos, tik nori savo sklype liniją perkelti į požeminę, o kadangi to neįmanoma padaryti, pasiūlė ESO linijos rekonstrukciją kaip alternatyvą, kuri išlaisvintų ne tik pareiškėjos sklypą, bet ir (duomenys neskelbtini) miesto teritorijoje esančius šimtus sodų sklypų nuo aukštos įtampos linijos ir specialios apsaugos zonos, kurioje pagal ESO nesaugu būti. Kreipėsi telefonu į ESO, buvo paaiškinta, jog pagal esamą situaciją tikrai nėra galimybės įgyvendinti elektros įrenginių perkėlimo paslaugos tik pareiškėjos vienos sklype. Galima būtų išskelti, geriausiu atveju, bent dalį apie 300 m linijos nuo (duomenys neskelbtini) iki (duomenys neskelbtini), tačiau pateikdami technines sąlygas, už kurias reikėjo sumokėti apie 40 eurų, to nepagalvojo. Jei vartotojas yra aklavietėje ir už savo lėšas negali išskelti elektros oro linijos savo sklype pagal pateiktas sąlygas, mano ESO, kaip linijos savininkė, kuri gauna nemenką pelną, turi prisiimti atsakomybę ir liniją sutvarkyti taip, kad kiekvienas vartotojas (sodo sklypo savininkas) galėtų pasinaudoti tokia jų teikiama paslauga savo sklype, arba inicijuoti linijos nuėmimą už savo pinigus, o ne perkelti vienam vartotojui visos ar dalies linijos perkėlimo našta dėl linijos pertvarkymo.

Pareiškėja siekia teisės naudotis be ESO apribojimų savo sklypu bei pastatu ir ši teisė negali priklausyti nuo kitų sklypų savininkų neturėjimo lėšų ar nesutikimo apmokėti tokį projektą dėl lėšų stygiaus; nežino tokio teisės akto, kuris įpareigotų pareiškėją priversti kitus savininkus susimokėti ESO už jų nuosavybe priklausančių laidų pašalinimą. Sodų sklypai, nors ir yra apsaugos zonoje, yra nuosavybė, kuria įstatymas nedraudžia disponuoti, pirkti, parduoti, nuomoti. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnis nurodo, jog nuosavybė neliečiama, nuosavybės teises saugo įstatymai.

Atsakovė paantrina ESO nurodytą aplinkybę, jog pareiškėja iki šiol nepateikė projekto, bet pareiškėja nurodo priežastis, jog pagal ESO pateiktas technines sąlygas neįmanoma parengti projekto, kurį galima būtų įgyvendinti už savo lėšas apmokant savo sklypo apie 30 m darbų kainą ir ESO neteikia paaiškinimų, kaip tai galėtų padaryti minimaliomis savo lėšomis, nebendradarbiauja šiuo klausimu. Todėl kreipėsi į atsakovę, prašydama įvertinti šią situaciją ir įpareigoti ESO, sodų bendrijos „Draugystė“, (duomenys neskelbtini), 10 kV elektros oro linijos L-400 iš transformatorinės (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Linija), elektros oro liniją sutvarkyti taip, kad pareiškėja, kaip vartotoja – sklypo savininkė galėtų pasinaudoti ESO teikiama mokama paslauga savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis po žeme, pagal jų išduotas technines sąlygas, be įpareigojimo kooperuotis su kitais sklypų savininkais ar įpareigojimo rekonstruoti ESO liniją visą ar dalį už savo lėšas. Nesant galimybės ESO įgyvendinti šį prašymą, teikė alternatyvius prašymus, kurie iš esmės išspręstų susidariusią situaciją. Atsakovė į pagrindinį reikalavimą net nesigilino, apsistojo ties alternatyviais prašymais, kuriuos deklaratyviai atmetė, o problema liko neišspręsta. Pareiškėjos supratimu, tam kad įgyvendinti technines sąlygas, turi kooperuoti mažiausiai apie 10 sklypų savininkų nuo (duomenys neskelbtini) iki (duomenys neskelbtini) ir rekonstruoti mažiausiai apie 300 m elektros oro linijos, kai tuo tarpu, ESO tinklapyje nurodyta, jog elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslauga yra skirta klientams, kurie nori išskelti arba pertvarkyti ESO priklausančius elektros įrenginius (energetikos objektus), esančius savininkui nuosavybės teise priklausančiuose statiniuose ir / arba žemės sklypuose. Įpareigojimais kooperuotis su kitais sklypų savininkais ar rekonstruoti liniją už savo sklypo ribų, už savo lėšas, norint perkelti elektros įrenginius, nėra reglamentuoti.

Pareiškėja pateikė atsikirtimus į atsakovės ir ESO atsiliepinimus. Pareiškėja, be kita ko, remiasi EEĮ 75 straipsnio 9 dalimi, teigia, kad yra nustatyta pareiškėjos teisė ne tik perkelti oro liniją savo nuosavybes teise priklausančiame sklype, bet ir apmokėti (pareiškėja sutinka) perkėlimo sąnaudas tik už savo nuosavybės teise priklausančiame sklype atliktus darbus. ESO internetiniame puslapyje viešai pateikiama, kad elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslauga yra skirta klientams, kurie nori išskelti arba pertvarkyti ESO priklausančius elektros įrenginius (energetikos objektus), esančius savininkui nuosavybės teise priklausančiuose statiniuose ir / arba žemės sklypuose. ESO siūlymas Liniją perkelti savo lėšomis nuo (duomenys neskelbtini) iki (duomenys neskelbtini), apie 300 m neturėtų būti laikomas elektros įrenginių perkėlimo paslauga nei pagal

galiojančias teises normas, nei pagal ESO pateikiamą informaciją, nes darbai apima dar mažiausiai 10 kitų sklypų, kurie nepriklauso pareiškėjai nuosavybės teise. Joks teisės aktas nenumato, kad pareiškėja savo lėšomis turi apmokėti už linijos perkėlimą svetimuose sklypuose, ar kad ESO gali neteikti atitinkamos paslaugos, taip pažeisdama galiojančias teisės normas. ESO siūlymas neatitinka protingumo, teisingumo, sąžiningumo ir proporcingumo kriterijų, yra pareiškėjos įstatymų suteiktos teisės perkelti liniją savo lėšomis, esančią savo nuosavybės teise priklausančiame sklype, apribojimas. Be to, VERT ir ESO argumentai nėra pakankami konstatuoti, kad Linija nėra technologiškai nugyventa ir yra tinkama eksploatavimui. Nurodant planinių remonto darbų atlikimo faktą, nėra nurodoma kokie konkretūs darbai atlikti pagal Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016-09-13 įsakymą Nr. 1-245 „Dėl Elektros tinklų statybos rūšių ir elektros įrenginių įrengimo darbų rūšių aprašo patvirtinimo“, nenurodoma jokios informacijos apie vykdytą elektros perdavimo tinklo apžiūrą. Šios faktinės aplinkybės turi esminę reikšmę nustatant, ar elektros linija nėra technologiškai nugyventa. VERT nepasigilino, ar Linija, kuriai jau mažiausiai virš 57 metų, atitinka eksploatacinius normatyvus (pagal tarptautinę inžinierinę praktiką 10 kV oro linijų betoninių konstrukcijų eksploatacinė trukmė nurodoma 40-60 metų), kada ji laikoma jau technologiškai nugyventa, kada ir kokiu pagrindu tokios servitutinės, miesto ribose esančios linijos traukiamos į modernizavimo planus. Oro linijų trasų valymo darbai yra neelektrotechniniai darbai, juos sudaro medžių ir krūmų kirtimas elektros oro linijų trasose, ir jie nėra laikomi energetikos veikla, tokių darbų atlikimas nėra pakankamas argumentas nustatyti, kad Linija nėra technologiškai nugyventa ir yra tinkama eksploatuoti. Pareiškėja neginčija servituto, nes jis nustatytas nuo 2020 m. įsigaliojus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymui, tačiau servitutas nepatvirtina Linijos įrengimo teisėtumo. ESO pareiškėja, kad būtų kuo mažiau nepatogumų tarnaujančiojo daikto savininkui; šiuo atveju pareiškėjai yra apribota teisė pilnavertiškai naudotis 93,37 proc. sklypo, todėl ESO privalo užtikrinti mažiausią galimą nuosavybės suvaržymą. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-12-20 įsakyme Nr. 1-309 „Dėl elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“ nurodyta, kad OL (oro linija) laidai virš pastatų neturi būti tiesiami (258 punktą), žemesnės kaip 330 kV įtampos OL virš statinių degių stogų ir virš gyvenamosios bei visuomeninės paskirties pastatų draudžiama tiesti. Ginčo atveju OL eina per gyvenamosios paskirties pareiškėjai priklausančią pastatą (tokių sklypų Bendrijoje yra daugiau). Pareiškėjos vertinimu, techninės kliūtys, atsirandančios dėl darbų apimtys ar jų išsiplėtimo į kitus sklypus, privalo būti sprendžiamos būtent ESO, kaip viešąjį interesą užtikrinančio subjekto. Linijos perkėlimo siekia ne tik pareiškėja, bet ir dauguma sodų sklypų savininkų. ESO, būdamas viešasis subjektas, turi užtikrinti ne tik vieno privataus asmens teisę į saugią paslaugą, bet ir daugiau kaip 100 sklypų savininkų, patenkančių į apsaugos zoną, interesą. Svarbu faktinę situaciją įvertinti ir šiuo aspektu, t. y. Linijos keliamą realią grėsmę žmonių sveikatai, gyvybei, nuosavybei bei viešajam interesui ir įpareigoti ESO atlikti aukštos įtampos elektros linijos rekonstrukciją / perkėlimą į požeminę Liniją. Pareiškėja prašo teisingai įvertinti faktinę situaciją, jog jai yra ribojama teisė pagal EEĮ 75 straipsnį savo lėšomis iškelti ESO priklausančius elektros įrenginius (energetikos objektus), esančius Sklype, ir įpareigoti ESO Liniją sutvarkyti taip, kad ji kaip vartotoja – sklypo savininkė galėtų pasinaudoti ESO teikiama mokama paslauga savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis po žeme, pagal jų išduotas technines sąlygas, be įpareigojimo kooperuotis su kitais sklypų savininkais ar įpareigojimo rekonstruoti ESO liniją visą ar dalį už savo lėšas arba įpareigoti ESO įtraukti šią Liniją į artimiausią modernizuojamų /rekonstruojamų darbų planus.

Pareiškėja Komisijos posėdžio metu palaikė skundo argumentus ir prašė skundą tenkinti. Paaiškino, jog beveik visas Žemės sklypas patenka į apsaugos zoną. Per Žemės sklypą eina elektros linija, tuo tarpu atramos įrengtos gretimuose sklypuose. Nurodė, jog su kaimynais dėl atramų perkėlimo susitarti nepavyktų, nes naujai įrengtos atramos užtvirtų kaimynams pravažiuojimą. Posėdžio metu taip pat teikė paaiškinimus dėl esamos elektros linijos būklės. Mano, jog atsakovės išvados dėl elektros linijos būklės yra padarytos tik pagal ESO teiktą informaciją. Pažymėjo, jog nėra žinoma kada tiksliai linija įrengta, pateikti tik metai, t. y. 1968 m. Mano, jog elektros linijos eksploatacinė trukmė turėtų būti tarp 40 ir 60 metų. Vertina, jog elektros linijos būklė kelia riziką asmenims ir turtui. Dėl elektros linijos perkėlimo po žeme projekto rengimo paaiškino aplinkybes,

jog projektuotojai nenori oficialiai parašyti, jog projektas negali būti rengiamas tik pareiškėjos Žemės sklypo ribose.

Atsakovė Taryba atsiliepime prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime paaiškino, kad Taryba 2025-06-02 gavo pareiškėjos 2025-06-02 skundą (toliau – ir 2025-06-02 skundas) dėl Operatoriaus veiksmų, neiškeliant Linijos iš pareiškėjai priklausančio Sklypo. 2025-06-04 raštu kreipėsi į Operatorių, 2025-07-02 gavo atsakymą; 2025-06-02 skundas išnagrinėtas Tarybos posėdyje, Nutarimu nutarta pareiškėjos reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus. Pareiškėja skundu iš esmės prašo to paties, dėl ko buvo pasisakyta Nutarime.

Taryba, priimdama Nutarimą, įvertino visas teisiškai reikšmingas faktines aplinkybes, t. y. kad pareiškėja Sklypą įsigijo (duomenys neskelbtini) ir Sklypo įsigijimo metu 10 kV elektros oro linija jau buvo įrengta pareiškėjos sklype (t. y. jau buvo nustatyta elektros apsaugos zona); tiksliai Linijos atsiradimo data nėra žinoma, pirmas įrašas apie minėtos oro linijos eksploatavimą yra 1968 m.; šiai linijai ir linijos elektros įrenginiams, esantiems Sklype, yra nustatytas įstatyminis servitutas; Linijos planiniai remonto darbai buvo atlikti 2011 m. ir 2023 m. (remontų metu papildomai buvo atlikti ir oro linijų trasų valymo darbai); Linija nėra avarinės būklės ir yra tinkama tolimesniam eksploatavimui (Linija nėra technologiškai nugyventa, nėra avarinės būklės ir veikia tinkamai, todėl artimiausiu metu Operatorius nėra numatęs vykdyti rekonstrukcijos ar perkėlimo darbų Operatoriaus lėšomis). Taryba Nutarime detaliai išdėstė nagrinėjamu atveju aktualias teisės aktų nuostatas: Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – ir EĮ) 15 straipsnio 4 dalies, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – ir EEĮ) 75 straipsnio 9–11 dalių nuostatas, Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-07-04 įsakymu Nr. 1-127 „Dėl Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Prijungimo aprašas) 54 punkto, Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2011-07-29 nutarimu Nr. O3-235 „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos“ (toliau – ir Metodika) 10.14 papunkčio nuostatas. Nutarime atkreiptas dėmesys, kad pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – ir LAT) praktiką, Skundžiamai įmonei pareiga savo lėšomis iškelti sklype esančius elektros įrenginius kiltų tik tokiu atveju, jeigu būtų įrodyta, jog jie buvo įrengti neteisėtai. Nutarime pareiškėjai paaiškinta, kad asmenų pageidavimu visais atvejais energetikos įrenginiai yra perkeliama vadovaujantis Prijungimo aprašu, vartotojams apmokant perkėlimo sąnaudas nustatyta dalimi, o energetikos įmonei pareiga perkelti energetikos įrenginius savo lėšomis gali kilti tik tuo atveju, jei energetikos įrenginiai įrengti (pastatyti) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Taip pat Nutarime pareiškėjai paaiškinta, kad, vadovaujantis EEĮ 39¹ straipsnio 1 dalimi, skirstomųjų tinklų plėtra ir jai skirtos investicijos grindžiamos tinklo plėtros planu. Nutarime Taryba nustatė, kad elektros tinklo rekonstrukcijos Skundžiamos įmonės yra vykdomos pagal plėtros planus. Skundžiama įmonė Tarybai nurodė ir pateikė dokumentus, kad 2011 m. ir 2023 m. buvo atlikti Linijos remonto darbai, Linija šiuo metu nėra avarinės būklės ir tinkama eksploatavimui, todėl artimiausiu metu Skundžiama įmonė nėra suplanavusi Linijos rekonstrukcijos ar perkėlimo darbų Operatoriaus lėšomis. Teisinis reglamentavimas nenumato oro linijos iškėlimo ar rekonstravimo į kabelinę liniją Skundžiamai įmonei Skundžiamos įmonės lėšomis, esant pareiškėjos prašyme nurodytoms aplinkybėms.

Taryba Nutarime nurodė Tarybos kompetencijos ribas pareiškėjos teiktu klausimu, t. y. kad Tarybos funkcijas, uždavinius, teises ir pareigas elektros energetikos sektoriuje nustato EĮ, EEĮ ir kiti įstatymai bei Tarybos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-11-07 nutarimu Nr. 1747 (toliau – ir Tarybos nuostatai). Vadovaujantis EĮ 8 straipsnio 11 dalimi ir EEĮ 9 straipsnio 3 dalimi, Taryba vykdo jai pavestas funkcijas elektros energetikos sektoriuje. EĮ 34¹ straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Taryba pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių techninės saugos, eksploataavimo, energijos kokybės reikalavimų, dėl prisijungimo prie energetikos objektų ar įrenginių, atsijungimo nuo jų techninių sąlygų, dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos

įmonėms pasinaudoti tinklais ir (ar) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi. Tarybos kompetencija yra susieta su jos, kaip ekonominę ir techninę energetikos įmonių veiklos priežiūrą atliekančios įstaigos, funkcijomis, atitinkamai skundą Taryba nagrinėja pagal jai teisės aktais suteiktą kompetenciją.

Taryba, įvertinusi visas faktines aplinkybes, remdamasi teisės aktuose nustatyto reglamentavimu, pateikė pareiškėjai išsamų atsakymą. Tai, kad pareiškėja nesutinka su Nutarimu, tačiau nepateikia jokių naujų faktinių aplinkybių ar svarių argumentų, įrodančių skunde dėstomų teiginių pagrįstumą, nesudaro pagrindo panaikinti Nutarimą.

Atsakovės atstovės Komisijos posėdžio metu palaikė atsiliepimo argumentus ir prašė pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, jog elektros linija remontuota 2011 ir 2023 m. Teigia, jog elektros linija yra tinkama naudoti, nėra avarinės būklės. Pažymėjo, jog pareiškėja ESO teiktuose raštuose nenurodė aplinkybių, jog elektros linija įrengta neteisėtai, arba, jog kelia pavojų aplinkiniams, yra avarinės būklės. Paaiškino, jog gavusi pareiškėjos skundą, VERT kreipėsi į ESO dėl informacijos pateikimo, gavo ESO atsakymą ir kartu pateiktus papildomus dokumentus apie elektros liniją ir jos tvarkymo darbus.

Trečiasis suinteresuotas asmuo ESO atsiliepime nurodė, kad nesutinka su pareiškėjos skundo reikalavimais, prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. ESO manymu, Taryba išsamiai išnagrinėjo pareiškėjos 2025-06-02 skunde nurodytas aplinkybes bei priėmė pagrįstą Nutarimą.

Kaip nurodoma skunde, pareiškėja nekvestionuoja, jog jai nuosavybės teise priklausančiame Sklype yra elektros oro linijos servitutas ir kad elektros oro linija yra įrengta teisėtai. Kaip nustatyta Nutarime, elektros oro linija, esanti Bendrijoje, tame tarpe ir patenkanti į Sklypą, yra įrengta daugiau nei prieš 20 m., pirmas įrašas apie jos eksploatavimą yra 1968 m. Tuo tarpu pareiškėja Sklypą nuosavybės teise įsigijo tik (duomenys neskelbtini), su jau jame esančia elektros oro linija, kuri yra matoma vizualiai. Apie Sklype taikomas elektros tinklų apsaugos zonas pareiškėjai turėjo būti žinoma ir suprantama iš viešų registro duomenų. Nagrinėjamu atveju reikšminga aplinkybė, kad pareiškėjai yra žinoma ir suprantama, jog pagal esamą situaciją nėra jokios techninės galimybės įgyvendinti elektros įrenginių perkėlimo paslaugos tik vienos pareiškėjos Sklype, apie tai išsamiai nurodoma pareiškėjos skunde. Tačiau vien tai savaime nesudaro pagrindo ESO prisiimti atsakomybę ir elektros oro liniją savo lėšomis sutvarkyti taip, kad kiekvienas vartotojas (sodo sklypo savininkas), tame tarpe ir pareiškėja, galėtų pasinaudoti ESO teikiama paslauga dėl elektros tinklų perkėlimo atskirai kiekviename individualiame žemės sklype, arba inicijuoti elektros oro linijos perkėlimą savo lėšomis, kaip nurodoma skunde. Tokia ESO pareiga nėra nustatyta jokiam teisės akte.

Elektros tinklų rekonstrukcijos (perkėlimo) paslaugas ESO vykdo vadovaudamasis EĮ, EEĮ, Prijungimo aprašo, Metodikos ir kitų teisės aktų nuostatomis. Pagal Nutarime išanalizuotą teisinį reglamentavimą, akivaizdu, kad ESO elektros tinklų perkėlimo (rekonstrukcijos) projektą ir sąmatą parengia pats vartotojas ar kitas asmuo, pateikęs paraišką dėl ESO tinklų perkėlimo, taip pat privalo apmokėti skirstomųjų tinklų rekonstravimo ar perkėlimo sąnaudas (pagal konkrečią situaciją 100 proc. arba 50 proc. energetikos įrenginių iškėlimo sąnaudų). Joks teisės aktas nenustato ESO pareigos, gavus vartotojo ar kito asmens paraišką dėl elektros tinklų perkėlimo (rekonstravimo), savo lėšomis ir / ar iniciatyva vykdyti teisėtai įrengtų ir tinkamų naudoti elektros tinklų perkėlimo ar pertvarkymo, net ir tuo atveju, jei nėra techninių galimybių tokią paslaugą atlikti tik vartotojo ar kito asmens, pageidaujancio rekonstruoti ar perkelti operatoriui priklausančius energetikos objektus, žemės sklypo ribose. Pagal LAT praktiką, ESO pareiga savo lėšomis iškelti sklype esančius elektros įrenginius kiltų tik tokiu atveju, jei būtų įrodyta, jog jie buvo įrengti neteisėtai. Nagrinėjamu atveju tokia aplinkybė neegzistuoja. Nutarime padaryta pagrįsta išvada, kad Linijos teisėtumo klausimas nekvestionuotinas. Pati pareiškėja skunde pripažįsta, kad elektros oro linija yra įrengta teisėtai.

Nors ESO vykdo jam priklausančių elektros tinklų ir įrenginių rekonstrukcijos darbus ir savo iniciatyva, tačiau, kaip išaiškinta Nutarimo 4.3 punkte, tokie rekonstrukcijos darbai yra vykdomi pagal plėtros planus. Įvertinus tai, kad Linija nėra technologiškai nugyventa, nėra avarinės būklės ir veikia tinkamai, artimiausiu metu ESO nėra numachiusi vykdyti rekonstrukcijos ar perkėlimo darbų ESO lėšomis. Taryba, įvertinusi šiuos ESO argumentus bei pateiktus rašytinius įrodymus apie 2011 m.

ir 2023 m. atliktus Linijos remonto darbus, pagrįstai vertino, kad teisinis reglamentavimas nenumato oro linijos iškėlimo ar rekonstravimo į kabelinę liniją Skundžiamai įmonei Skundžiamos įmonės lėšomis, esant pareiškėjos prašyme nurodytoms aplinkybėms.

ESO yra skirstomųjų tinklų operatorius, t. y. viešosios teisės reguliuojamas juridinis asmuo, tai savaime suponuoja viešojo intereso egzistavimą. Tai reiškia, jog vykdydamas visuomenei reikšmingą veiklą, ESO turi pareigą veikti taip, jog jos veiklai skiriamos lėšos būtų panaudojamos pagal paskirtį bei laikantis racionalumo principo. ESO yra licencijuojamas ūkio subjektas, kuriam taikoma specifinė veiklos priežiūra ir veiklos standartai (valstybės reguliuojamos kainos, nuolatine atskaitomybė ir kita), todėl negali numatyti kitokių susitarimų, nei kad nurodyta galiojančiuose teisės aktuose (nagrinėjamu atveju daryti kokių nors išimčių pareiškėjos atžvilgiu).

Taryba padarė pagrįstą išvadą, kad asmenų pageidavimu visais atvejais energetikos įrenginiai perkeliami vadovaujantis Prijungimo aprašu, vartotojams apmokant perkėlimo sąnaudas nustatyta dalimi, o energetikos įmonei pareiga perkelti energetikos įrenginius savo lėšomis gali kilti tik tuo atveju, jei energetikos įrenginiai įrengti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Pareiškėja skunde nenurodė jokių pagrįstų argumentų, kodėl nesutinka su šiomis Tarybos išvadomis, nenurodė jokių teisės aktų, kuriuos neva būtų pažeidusi ar neteislingai pritaikiusi Taryba, priimdama Nutarimą.

Pareiškėja skunde nurodo, kad ESO raštuose neva nepateikė atsakymo į klausimą dėl rekonstrukcijos ir linijos perkėlimo. ESO nurodo, kad 2025-05-29 rašte paaiškino, jog siūlo spręsti šį klausimą kooperuojantis su kitais žemės sklypų savininkais; tai buvo tik siūlymas pareiškėjai, siekiant rasti optimalius techninius sprendinius, geranoriškai gauti reikalingus kitų savininkų sutikimus / suderinimus bei galimai tarpusavyje sutarti ir dėl elektros oro linijos perkėlimo (rekonstrukcijos) išlaidų padengimo, kurias pagal teisinį reglamentavimą, nurodytą Nutarime, privalo apmokėti paraišką dėl ESO elektros tinklų ir įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) pateikęs asmuo. Jokio teisės akto, įpareigojančio pareiškėją, kaip nurodoma skunde, priversti kitus savininkus susimokėti ESO už jų nuosavybei priklausančių laidų pašalinimą, nėra. Atitinkamai toks įpareigojimas ir negalėtų būti nustatomas, todėl pareiškėjos suformuluotas skundo reikalavimas yra akivaizdžiai nepagrįstas.

Pagal teisės aktus, galimus projektinius sprendinius, vadovaudamasis ESO išduotomis Perkėlimo sąlygomis, turi parinkti ir įvertinti pareiškėjos projektuotojas. ESO atlieka rangos darbus pagal vartotojo ar kito asmens, pageidaujancio perkelti (rekonstruoti) elektros tinklus, parengtą ir suderintą projektą, kaip buvo nurodyta ir Perkėlimo sąlygose. Nagrinėjamu atveju pareiškėja nėra pateikusi ESO projektuotojo parengto projekto, o kol nėra pateiktas projektas pirminių sprendinių derinimui, ESO negali įvertinti objektyvių aplinkybių, dėl ko projektas negalėtų būti įgyvendintas.

Iš pareiškėjos 2024-10-17 ir 2025-04-02 raštų ir skunde nurodytų argumentų akivaizdu, kad pareiškėjai yra aiškiai žinomos projektuotojų įvertintos galimos techninės galimybės Linijos perkėlimui. Kaip nustatyta Tarybos Nutarime (3.5 punktą), ESO paaiškino, jog siekiant pakeisti oro liniją į kabelių liniją arba perkelti Liniją į kitą vietą, techniniai sprendiniai galimi, tačiau darbų apimtis būtų didesnė ir keistųsi apsaugos zonos, nes kabelis būtų projektuojamas kitoje vietoje. Taigi pareiškėja gali pasinaudoti ESO mokama paslauga savo Sklype perkelti elektros oro liniją pagal ESO išduotas Perkėlimo sąlygas, apmokėdama šių darbų išlaidas, nes tokia pareiga jai tenka pagal Nutarime nurodytą teisinį reglamentavimą. Tačiau akivaizdu, jog pareiškėja nenori prisiimti šių išlaidų, todėl skundu nepagrįstai siekia, kad Linija būtų rekonstruota ESO lėšomis.

ESO mano, kad Taryba priėmė teisėtą ir pagrįstą Nutarimą, skunde nurodyti argumentai, paremti prielaidomis ir niekuo nepagrįstais teiginiais, nenurodant nei vieno neva neteislingai taikomo teisės akto, nesudaro pagrindo vertinti, kad Tarybos Nutarimas yra neteisėtas ir turi būti panaikintas.

ESO atstovė Komisijos posėdžio metu palaikė savo atsiliepime išdėstytus argumentus, prašė pareiškėjos skundą atmesti. Paaiškino, jog pareiškėjos skundų dėl elektros linijos netinkamumo nėra gavusi. Taip pat pažymėjo, jog argumentų dėl elektros linijos įrengimo teisėtumo pareiškėja ESO teiktuose prašymuose nėra nurodžiusi. Pažymėjo, jog teisės aktai nenumato oro linijų eksploatavimo trukmės, šiuo atveju 2023 m. buvo atlikti elektros linijos remonto darbai, elektros linija yra tinkama naudoti.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Bendrija atsiliepime prašo pareiškėjos skundą tenkinti, įpareigoti atsakovę imtis veiksmų dėl elektros oro linijų perkėlimo į požeminę liniją Bendrijos teritorijoje. Bendrija iš esmės pritaria pareiškėjos skundai ir jame nurodytiems argumentams; pažymėjo, kad virš Bendrijos narių žemės sklypų einančios elektros oro linijos ir jas laikantys stulpai sukuria apsaugos zonas, kurios riboja savininkų teises pilnai naudotis savo nuosavybe. Oro linijos yra senos, todėl kyla realus pavojus saugumui – stipraus vėjo ar medžio virtimo metu, laidams nutrūkus, būtų tiesioginė grėsmė žmonių sveikatai ir gyvybei. Bendrija yra (duomenys neskelbtini) teritorijoje, joje virš 700 sklypų, iš kurių apie 250 jau yra gyvenamieji. Namų ūkių skaičius kasmet didėja, o kartu – ir elektros galios poreikis. Požeminės linijos užtikrintų šio poreikio tenkinimą, saugesnį elektros tiekimą ir pagerintų bendrą estetinį vaizdą. Elektros stulpai, stovintys kelio važiuojamojoje dalyje, mažina jos plotą ir apsunkina eismo sąlygas Bendrijos teritorijoje. ESO Bendrijos teritorijoje 2023 m. (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) pakeitė elektros stulpų oro linijas į požemines linijas, tuo pagerindami sklypų savininkų gyvenimo kokybę ir užtikrindami sklandų elektros tiekimą. Bendrija 2024-10-17 kreipėsi į ESO su prašymu, kuriame buvo išdėstyti nurodyti argumentai, bet gautame atsakyme prašymas buvo atmestas motyvuojant, kad elektros linijos esančios Bendrijoje yra technologiškai nenugyventos, veikia tinkamai, todėl jas ir jų ruožus neplanuojama rekonstruoti.

Bendrijos atstovas Komisijos posėdžio metu palaikė savo atsiliepime išdėstytus argumentus, prašė pareiškėjos skundą tenkinti. Paaškinio aplinkybes apie elektros linijas Bendrijoje. Nurodė, jog Bendrija neturi finansinių galimybių finansuoti elektros linijos perkėlimą.

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Tarybos Nutarimo, kuriuo nutarta atmesti pareiškėjos reikalavimus kaip nepagrįstus, teisėtumo ir įpareigojimo atsakovę priimti naują sprendimą.

Remiantis elektroninės bylos medžiaga, nustatyta, kad pareiškėjai nuosavybės teise (duomenys neskelbtini) pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu priklauso Sklypas su pastatais.

Pareiškėja ESO pateikė „Operatoriui priklausančių energetikos objektų perkėlimo ar rekonstrukcijos paraišką“ (toliau – ir Paraiška), nurodė pageidaujamą paslaugą: oro linijos keitimas į požeminę kabelinę liniją, oro linijos virš sklypo ir sodo namelio keitimas į požeminę kabelinę liniją.

ESO išdavė pareiškėjai 2024-08-28 Perkėlimo sąlygas, objekto pavadinimas: El. įrenginių iškėlimas. Pagal sąlygas, klientas turi užsisakyti ESO priklausančių inžinerinių tinklų ir/arba elektros įrenginių perkėlimo / rekonstravimo / apsaugojimo projektą (pasirinkite nepriklausomą reikiamą kvalifikaciją turinčią projektavimo įmonę) pagal šių prijungimo sąlygų techninius sprendinius.

Bendrija 2024-10-17 raštu ESO prašė rekonstruoti esamas elektros oro linijas perkeltiant jas po žeme, taip kaip buvo padaryta mūsų bendrijos (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini).

Pareiškėja pateikė ESO 2024-10-17 prašymą dėl elektros laidų oro linijos perkėlimo į požeminę liniją, kuriame prašė „Aš ir kitų sklypų savininkai (sąrašas pridedamas) labai prašome jūsų imtis priemonių ir spręsti klausimą dėl rekonstrukcijos ir elektros oro linijos perkėlimo.

ESO rašte (data nenurodyta) pareiškėjai (į jos 2024-10-17 raštą) nurodė, kad minima linija nėra avarinės būklės ir tinkama tolimesniam eksploatavimui. Linijos rekonstrukcija artimiausiu metu nenumatyta. 2024-08-28 pareiškėjai išduotos Perkėlimo sąlygos, kurias įvykdžius, susidariusi situacija būtų išspręsta. Bendrovė neturi pareigos ir teisinio pagrindo tenkinti prašymo ir iškelti minimą Liniją Bendrovės lėšomis. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos žemės sklype Bendrovės įrengtiems elektros įrenginiams yra nustatytas įstatyminis servitutas, pareiškėja turi teisę kreiptis į Bendrovę dėl kompensacijos.

Pareiškėja pateikė ESO 2025-04-02 Pakartotinį prašymą dėl elektros laidų oro linijos perkėlimo į požeminę liniją. Jame, be kita ko, nurodė, kad pateikęs prašymą projektuotojui (diskutuota ne su vienu projektuotoju) dėl projekto parengimo, paaškinėjo, jog vienam pareiškėjos sklypui perkelti elektros oro linijas po žeme, netgi savo sąskaita, netgi savo kieme sutinkant statyti naujus stulpus su atramomis, techniškai nėra galimybės, kadangi elektros linija eina per sodo pastatą, pastatas yra vos 3 m nuo ribos, tai reiškia, jog naujasis statomas stulpas su atrama remtųsi į sodo pastatą, keisti elektros linijos laidų krypties ir patraukti į šoną nėra galimybės nei pusmetrio, kadangi kaimynai iš dešinės iš karto pakliūtų į apsaugos zoną ne tik su žemės sklypu, bet ir su savo sodo

pastatu, jiems pablogėja sąlygos ir aišku jie dėl to nesutinka. Sodų sklypai yra labai maži, keisti elektros linijos laidų krypties be savininkų sutikimo negalima, net patraukus vos metrą, keičiasi apsaugos zonų ribos. Daugumoje sklypų stulpai pastatyti sklypo pabaigoje, dėl ko sklypo savininkui ir sutikus, reiktų statyti atramą, kuri atsidurtų ant keliuko ir pravažiavimo, ar įvažiavimo į kiemą, dėl šių priežasčių logiška, jog jie tokiam projektui nepasirašytų. Norima perkelti elektros oro linija eina per beveik visus sodo sklypus lygiagrečiai (duomenys neskelbtini). Beveik visų kalbintų sklypų savininkai sutinka ir nori, kad ši pavojinga elektros oro linija būtų perkelta, tačiau ne visi turi finansines galimybes tai padaryti savo sąskaita, be to, net ir sutinkant apmokėti, to neįmanoma padaryti dėl stulpų komplikuoto išsidėstymo sklypų atžvilgiu ir laidų einančios krypties. Pareiškėja prašė: „Aš ir kitų sklypų savininkai (sąrašas pridedamas) pakartotinai labai prašome geranoriškai, abipusiu sutarimu, jūsų imtis priemonių ir spręsti klausimą dėl rekonstrukcijos ir elektros oro linijos perkėlimo ar pateikti aišku, projektiškai įgyvendinamą, elektros oro linijos perkėlimo nuo mano sklypo, sprendimą.“

ESO 2025-05-29 rašte (į pareiškėjos 2025-04-02 raštą) pareiškėją informavo, kad Bendrovė jau teikė informaciją šiuo klausimu 2024-10-23 raštu. Pakartotinai patvirtino, kad minėta Linija nėra avarinės būklės ir tinkama tolimesniam eksploatavimui, todėl jos rekonstrukcija artimiausiu metu nenumatyta. Jei pageidauja Linijos rekonstrukcijos, siūlo spręsti šį klausimą kooperuojantis su kitais žemės sklypų savininkais. Bendrovė neturi pareigos ir teisinio pagrindo tenkinti prašymo ir iškelti minimą Liniją Bendrovės lėšomis.

Pareiškėja pateikė 2025-06-02 skundą Tarybai, kuriuo prašė: 1. Įpareigoti ESO, Liniją sutvarkyti taip, kad ji kaip vartotoja – sklypo savininkė ir kiekvienas vartotojas atskirai galėtų pasinaudoti tokia jų teikiama paslauga tik savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis pagal jų išduotas technines sąlygas, be įpareigojimų kooperuotis ar rekonstruoti jų liniją visą ar dalį už savo lėšas, arba 2. Įpareigoti ESO, kaip besinaudojančia servitutu šalį, pareiškėjai priklausančiame Sklype visa apimtimi, 10kV elektros oro liniją perkelti į požeminę liniją (šiuo atveju sutinka sumokėti savo sklype atliekamų darbų kainą), arba 3. Nesant galimybių perkelti elektros oro linijos tik pareiškėjos sklype, įpareigoti ESO 10kV elektros oro liniją perkelti į požeminę liniją visą ar etapais, tam tikromis atkarpomis pradėdant nuo (duomenys neskelbtini) ESO sąskaita, neperkeliant šios naštos vienam vartotojui, kuris nori įgyvendinti jų išduotas technines sąlygas. 4. Nesant galimybių įvykdyti aukščiau nurodytus prašymus, kaip alternatyvą, įpareigoti ESO svarstyti klausimą dėl nuosavybės paėmimo įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai už ją atlyginti. Pareiškėja prie 2025-06-02 skundo Tarnybai pridėjo: sąrašus sklypų savininkų, patenkančių į elektros apsaugos zoną, prašančių, sutinkančių bei norinčių perkelti elektros oro linijas nuo jų sklypų; sklypo planą, su pažymėtais elektros laidais, einančiais per visą sklypo ilgį; Bendrijos 2024-10-17 prašymą ESO rekonstruoti esamas elektros oro linijas perkeliant jas po žeme, taip kaip buvo padaryta Bendrijos (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) gatvėse; ESO atsakymą į 2024-10-17 raštą ir 2025-05-29 raštą; Perkėlimo sąlygas.

Taryba 2025-06-04 raštu prašė ESO pateikti informaciją pareiškėjos skundai išnagrinėti.

ESO atsakė 2025-07-02 raštu, kuriame nurodė, be kita ko, kad 2024-08-27 buvo patvirtinta pareiškėjos pateikta Operatoriui priklausančių energetikos objektų perkėlimo ar rekonstrukcijos paraiška, buvo nurodyta pageidaujama paslauga: Oro linijos keitimas į požeminę kabelinę liniją, oro linijos virš sklypo ir sodo namelio keitimas į požeminę kabelinę liniją. Bendrovė išdavė Perkėlimo sąlygas. Pareiškėja nėra pateikusi Bendrovei priklausančių inžinerinių tinklų ir/arba elektros įrenginių perkėlimo / rekonstravimo / apsaugojimo projekto. Taip pat Bendrovė nėra gavusi kitų vartotojų paraiškų dėl Linijos perkėlimo ar oro linijos keitimo į kabelių liniją, todėl pagal pareiškėjos paraišką vykdyti visų sodų bendrijoje esančių ir Bendrovei priklausančių elektros įrenginių perkėlimo ar oro linijos keitimo į kabelių liniją pagal pareiškėjos paraišką Bendrovė neturi teisinio pagrindo. Informavo, kad tiksli Linijos atsiradimo data nėra žinoma, pirmas įrašas apie minėtos oro linijos eksploatavimą yra 1968 m. Siekiant pakeisti oro liniją į kabelių liniją arba perkelti Liniją į kitą vietą, techniniai sprendiniai galimi, tačiau darbų apimtis būtų didesnė ir keistųsi apsaugos zonos, nes kabelis būtų projektuojamas kitoje vietoje. Kol nėra pateiktas projektas pirminių sprendinių derinimui, Bendrovė negali įvertinti objektyvių aplinkybių, dėl ko projektas negalėtų būti įgyvendintas. Linijos planiniai remonto darbai buvo atlikti 2011 m. ir 2023 m. Linijos remontų metu

papildomai buvo atlikti ir oro linijų trasų valymo darbai. Linija nėra avarinės būklės ir yra tinkama tolimesniam eksploatavimui. Įvertinus tai, kad Linija nėra technologiškai nugyventa, nėra avarinės būklės ir veikia tinkamai, artimiausiu metu Bendrovė nėra numačiusi vykdyti rekonstrukcijos ar perkėlimo darbų Bendrovės lėšomis. Pareiškėja Sklypą įsigijo (duomenys neskelbtini), tuo metu Linija jau buvo įrengta Sklype. Prie 2025-07-02 rašto pridėjo Paraišką, Perkėlimo sąlygas, L-400 iš (duomenys neskelbtini) eksploatavimo archyvinis žinialapį, 10 kV OL L-400 iš (duomenys neskelbtini) schemą, dokumentą „2011 remontas“, inventorinį apyrašą, L-400 iš (duomenys neskelbtini) eksploatavimo žinialapį, defektavimas L-400 (duomenys neskelbtini) 2021, defektavimo žiniaraštį, Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašą.

Taryba, vadovaudamasi EĮ 34¹ straipsnio 2, 3 dalimis, Tarybos 2019-06-27 nutarimu Nr. O3E-225 „Dėl Vartotojų skundų nagrinėjimo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje taisyklių patvirtinimo“ (toliau – ir Skundų nagrinėjimo taisyklės) 28, 47, 48 punktais, išnagrinėjo pareiškėjos skundą ir priėmė Nutarimą. Jame Taryba nurodė, kad išnagrinėjusi pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, Skundžiamos įmonės paaiškinimus bei skundo nagrinėjimo metu surinktą informaciją, Taryba nustatė: citavo EĮ 15 straipsnio 4 dalies, EEĮ 75 straipsnio 9–11 dalių nuostatas, Prijungimo aprašo 54 punkto, Metodikos 10.14 papunkčio nuostatas; nurodė, kad pagal LAT praktiką, Skundžiamai įmonei pareiga savo lėšomis iškelti sklype esančius elektros įrenginius kiltų tik tokiu atveju, jeigu būtų įrodyta, jog jie buvo įrengti neteisėtai. Apibendrinant, darė išvadą, kad asmenų pageidavimu visais atvejais energetikos įrenginiai yra perkeliama vadovaujantis Prijungimo aprašu, vartotojams apmokant perkėlimo sąnaudas nustatyta dalimi, o energetikos įmonei pareiga perkelti energetikos įrenginius savo lėšomis gali kilti tik tuo atveju, jei energetikos įrenginiai įrengti (pastatyti) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus (Nutarimo 4.1 papunktis). Išdėstė EĮ 18 straipsnio 3 dalies, EEĮ 75 straipsnio 3 dalies nuostatas. Nurodė, kad iki 2004-07-10 įrengtiems elektros energetikos objektams 2004-07-01 Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. IX-2307, kuris įsigaliojo nuo 2004-07-10, 50 straipsnio 2 dalimi (šiuo metu galiojančios EEĮ redakcijos 75 straipsnio 3 dalimi) nustatytas įstatyminis servitutas. EEĮ 75 straipsnio 3 dalis imperatyviai nustato, jog elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti šiuo įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytų apsaugos zonų ribose. Šia įstatymo nuostata, įsigaliojusia nuo 2004-07-10, įstatymo leidėjas preziumavo, kad visi iki 2004-07-10 įrengti elektros tinklai buvo įrengti teisėtai ir jų apsaugos zonų ribose šiuo įstatymu nustatomas įstatyminis servitutas. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad tiksliai Linijos įrengimo data nėra žinoma, pirmas įrašas apie Linijos eksploatavimą yra 1968 m., atitinkamai šiai linijai ir linijos elektros įrenginiams, esantiems Sklype, yra nustatytas įstatyminis servitutas. Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Linijos teisėtumo klausimas nekvestionuotinas (Nutarimo 4.2 papunktis). Taryba rėmėsi EEĮ 39¹ straipsnio 1 dalimi; pažymėjo, kad elektros tinklo rekonstrukcijos Skundžiamos įmonės yra vykdomos pagal plėtros planus. Skundžiama įmonė nurodė ir pateikė dokumentus, kad 2011 m. ir 2023 m. buvo atlikti Linijos remonto darbai, Linija šiuo metu nėra avarinės būklės ir tinkama eksploatavimui, todėl artimiausiu metu Skundžiama įmonė nėra suplanavusi Linijos rekonstrukcijos ar perkėlimo darbų Bendrovės lėšomis. Teisinis reglamentavimas nenumato oro linijos iškėlimo ar rekonstravimo į kabelinę liniją Skundžiamai įmonei Skundžiamos įmonės lėšomis, esant pareiškėjos prašyme nurodytoms aplinkybėms (Nutarimo 4.3 papunktis). Taryba nurodė, kad jos funkcijas, uždavinius, teises ir pareigas elektros energetikos sektoriuje nustato EĮ, EEĮ ir kiti įstatymai bei Tarybos nuostatai; citavo EĮ 8 straipsnio 11 dalies, EEĮ 9 straipsnio 3 dalies, EĮ 34¹ straipsnio 2 dalies nuostatas; darė išvadą, kad Tarybos kompetencija yra susieta su Tarybos, kaip ekonominę ir techninę energetikos įmonių veiklos priežiūrą atliekančios įstaigos, funkcijomis, atitinkamai skundą Taryba nagrinėja pagal jai teisės aktais suteiktą kompetenciją. Taryba, atsižvelgdama į jai suteiktą kompetenciją, nėra kompetentinga vertinti klausimų dėl nuosavybės perėmimo, todėl pareiškėjos skunde keliamo reikalavimo „Nesant galimybių įvykdyti aukščiau nurodytus prašymus, kaip alternatyvą, įpareigoti ESO svarstyti klausimą dėl nuosavybės paėmimo įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai už ją

atlyginti.” nevertins (Nutarimo 4.4 papunktis). Taryba konstatavo, kad elektros oro linijos rekonstrukcijos vykdomos vadovaujantis elektros tinklo rekonstrukcijos ir investicijų plėtros planais. Asmenų pageidavimu visais atvejais energetikos įrenginiai yra perkeliami ar keičiami Prijungimo apraše nustatyta tvarka, vartotojams apmokant nustatyta dalimi tokių įrenginių perkėlimo ar keitimo sąnaudas, o pareiga perkelti energetikos įrenginius savo lėšomis Skundžiamai įmonei gali kilti tik tuo atveju, jei energetikos įrenginiai įrengti (pastatyti) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Kadangi nagrinėjamu atveju prašoma iškelti Linija įrengta iki 2004-07-10, jos įrengimo teisėtumas preziumuojamas. Pareiškėja įsigijo Sklypą jau su įrengta Linija ir nustatytu servitutu. Atitinkamai pareiškėjos reikalavimai dėl Linijos iškėlimo arba Linijos rekonstrukcijos iš oro linijos į požeminę yra nepagrįsti (Nutarimo 5 punktas). Vadovaudamasi Skundų taisyklių 49.9 papunkčiu, Taryba nutarė atmesti pareiškėjos reikalavimus kaip nepagrįstus (Nutarimo 6 punktas).

Pareiškėja su Tarybos priimtu Nutarimu nesutinka ir skundu Komisijos prašo panaikinti Tarybos Nutarimą ir įpareigoti atsakovę priimti naują sprendimą. Atsikirtimuose pareiškėja reiškia prašymus dėl įpareigojimo ESO atlikti nurodytus veiksmus. Komisija pažymi, jog Komisijos nario 2025-08-05 rezoliucija priimtas pareiškėjos skundas, kuriame suformuluoti pareiškėjos skundo reikalavimai dėl Tarybos Nutarimo panaikinimo ir įpareigojimo atsakovę priimti naują sprendimą, todėl byla nagrinėjama pagal pareiškėjos priimtame skunde suformuluotus skundo reikalavimus.

Pareiškėja skundą Komisijai grindžia tuo, jog Taryba nesigilino į konkrečiai susidariusią individualią, beviltišką, neteisingą situaciją, jog pagal nurodytas EEĮ normas ir ESO išduotas technines sąlygas ji negali techniškai perkelti elektros oro linijos į požeminę tik savo sklype, nesikooperuojant su kitais sklypo savininkais. Pareiškėjos teigimu, atsakovė į pagrindinį reikalavimą net nesigilino, apsistojo ties alternatyviais prašymais, kuriuos deklaratyviai atmetė, o problema liko neišspręsta. Pareiškėjos supratimu, tam kad įgyvendinti technines sąlygas, turi kooperuoti mažiausiai apie 10 sklypų savininkų ir rekonstruoti mažiausiai apie 300 m elektros oro linijos, kai tuo tarpu, ESO tinklapyje nurodyta, jog elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslauga yra skirta klientams, kurie nori iškelti arba pertvarkyti ESO priklausančius elektros įrenginius, esančius savininkui nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose. Pareiškėja atsikirtimuose rėmėsi EEĮ 75 straipsnio 9 dalimi, jog yra nustatyta jos teisė ne tik perkelti oro liniją savo nuosavybės teise priklausančiame sklype, bet ir apmokėti (pareiškėja sutinka) perkėlimo sąnaudas tik už savo nuosavybės teise priklausančiame sklype atliktus darbus. VERT ir ESO argumentai nėra pakankami konstatuoti, kad Linija nėra technologiškai nugyventa ir yra tinkama eksploatavimui. Pareiškėjos teigimu, techninės kliūtys, atsirandančios dėl darbų apimtys ar jų išsiplėtimo į kitus sklypus, privalo būti sprendžiamos būtent ESO, kaip viešąjį interesą užtikrinančio subjekto. Linijos perkėlimo siekia ne tik pareiškėja, bet ir dauguma sodų sklypų savininkų, ESO, būdamas viešasis subjektas, turi užtikrinti ne tik vieno asmens teisę į saugią paslaugą, bet ir daugiau kaip 100 sklypų savininkų, patenkančių į apsaugos zoną, interesą. Svarbu įvertinti Linijos keliamą realią grėsmę žmonių sveikatai, gyvybei, nuosavybei bei viešajam interesui.

Taryba reguliuoja energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą ir atlieka valstybinę energetikos priežiūrą bei kontrolę. Tarybos atliekamos funkcijos apibrėžtos, be kita ko, EĮ 8 straipsnio 11 dalyje. EĮ 34¹ straipsnyje nustatyta, kad Taryba pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių techninės saugos, eksploataavimo, energijos kokybės reikalavimų, dėl prisijungimo prie energetikos objektų ar įrenginių, atsijungimo nuo jų techninių sąlygų, dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir (ar) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi (2 dalis). Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti vartotojų skundai nagrinėjami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Tarybos nustatyta tvarka (3 dalis). Tarybos sprendimai, priimti nagrinėjant skundus, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (4 dalis).

Taryba, nagrinėdama pareiškėjos 2025-06-02 skundą ir priimdama Nutarimą, vadovavosi Tarybos 2019-06-27 nutarimu Nr. O3E-225 patvirtintomis Skundų nagrinėjimo taisyklėmis.

Skundų nagrinėjimo taisyklės reglamentuoja vartotojų skundų dėl energetikos objektų,

įrenginių ir apskaitos priemonių techninės saugos, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, dėl prisijungimo prie energetikos objektų ar įrenginių, atsijungimo nuo jų techninių sąlygų, dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ar (ir) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi nagrinėjimą Taryboje (1 punktas). Skundas apibrėžtas kaip pareiškėjo rašytinis kreipimasis į Tarybą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti (4.3 papunktis). Tarybos specialistai skundą nagrinėja rašytinio proceso tvarka pagal pateiktus dokumentus (28 punktas). Tarybos pareigos, nagrinėjant skundus, įtvirtintos Skundų nagrinėjimo taisyklių 35 punkte. Pagal šį punktą Taryba privalo: skundą išnagrinėti nešališkai, objektyviai, skaidriai, veiksmingai (35.1. papunktis); pareiškėjui atsakyti į visus skunde iškeltus klausimus; neatsakius nors į vieną iš keliamų klausimų, nurodyti priežastis, dėl kurių nebuvo galima priimti sprendimo tuo klausimu (35.2. papunktis); neatskleisti valstybės, tarnybos ir komercinių paslapčių, informacijos apie privatų asmens gyvenimą bei trečiųjų asmenų asmens duomenų, taip pat bet kokios kitos informacijos, pripažintos konfidencialia (35.3. papunktis); vykdyti kitas pareigas, kurias nustato šios taisyklės bei kiti teisės aktai (35.4. papunktis). Skundo nagrinėjimas baigiamas sprendimo priėmimu. Sprendimas priimamas Tarybos posėdyje. Taryba sprendimą priima, atsižvelgdama į skundo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės aktais ir teisės principais (47–48 punktai). Pagal Skundų nagrinėjimo taisyklių 49 punktą, išnagrinėjus skundą, sprendime turi būti nurodyta: sprendimo priėmimo data ir vieta; sprendimui suteiktas registracijos numeris; sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas; skundo esmė; sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; surinkti įrodymai ir jų vertinimas; skundo nagrinėjimo metu gauti asmenų paaiškinimai (jeigu jie pateikti), jų vertinimas; administracinio sprendimo motyvai; Tarybos sprendimas ir (ar) įpareigojimas; sprendimo apskundimo tvarka; Tarybos pirmininko (jo nesant – vieno iš Tarybos pirmininko pavaduotojų arba Tarybos nario, laikinai paskirto atlikti Tarybos pirmininko funkcijas) vardas, pavardė (49.1–49.11 papunkčiai). Sprendimas įforminamas Tarybos nutarimu Tarybos darbo reglamento, patvirtinto Tarybos 2019-06-28 nutarimu Nr. O3E-239 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos darbo reglamento patvirtinimo“ nustatyta tvarka. Nutarimą pasirašo Tarybos pirmininkas (jo nesant – vienas iš Tarybos pirmininko pavaduotojų arba Tarybos narys, laikinai paskirtas atlikti Tarybos pirmininko funkcijas) (50 punktas).

EĮ 15 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad vartotojo, gamintojo ar kito asmens pageidaujami rekonstruoti ar perkelti energetikos įmonei priklausantys energetikos objektai, kliudantys statinių statybai ar dėl kitų priežasčių, yra rekonstruojami ar perkeliama vartotojo, gamintojo ar kito asmens ir energetikos įmonės susitarimu teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Vartotojas, gamintojas ar kitas asmuo, kurio prašymu energetikos objektas yra rekonstruojamas ar perkeliamas, apmoka energetikos objekto rekonstravimo ar perkėlimo išlaidas. Atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose gali būti numatytos specialiosios energetikos objektų rekonstravimo ar perkėlimo išlaidų apmokėjimo sąlygos. Perkeltų ar rekonstruotų energetikos objektų nuosavybė nekeičiama.

EEĮ 39¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad skirstomųjų tinklų plėtra ir jai skirtos investicijos grindžiamos tinklo plėtros planu. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, kas 2 metus rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, grindžiamą jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa (planuojamais naujai prijungti gamybos pajėgumais ir vartotojų skaičiumi, įskaitant elektromobilių įkrovimo priegas) bei perdavimo sistemos operatoriaus pagrįstomis prielaidomis apie elektros energijos gamybos, tiekimo, vartojimo ir tarp sisteminių elektros energijos srautų tendencijas, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi, taip pat Nacionaliniame pažangos plane ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytais energetikos politikos strateginiais tikslais ir (ar) pažangos uždaviniais ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksnių plane numatytomis įgyvendinimo priemonėmis, įskaitant išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų apskaitos sistemų plėtros tikslus ir (ar) uždavinius, elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais, taip pat tinklo

optimizavimo galimybėmis, grindžiamomis energijos vartojimo efektyvumo didinimu, siekiant įgyvendinti Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatyme nurodytą energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą, reikiamomis vidutinės trukmės ir (ar) ilgalaikėmis lankstumo paslaugomis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus licencijoje nurodyta teritorija planavimo tikslais skirstoma į atskiras planavimo teritorijas pagal skirstomųjų tinklų operatoriaus analitiškai įvertinamą skirstomojo tinklo savybių vienuarūšiškumą, taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano koncepcijoje numatytas erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus.

Pagal EEĮ 75 straipsnį, asmuo, pageidaujantis rekonstruoti ar perkelti skirstomuosius tinklus, kliudančius statinių statybai ar dėl kitų priežasčių, turi teisę energetikos ministro nustatyta tvarka, suderinęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi, rekonstruoti ar perkelti šiuos elektros tinklus ir organizuoti jų rekonstravimo ar perkėlimo darbus. Šiuo atveju asmuo, kuris pageidauja rekonstruoti ar perkelti skirstomuosius tinklus, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų rekonstravimo ar perkėlimo sąnaudų, išskyrus šio straipsnio 11 dalyje ir 12 dalies 3 punkte nurodytus atvejus (9 dalis). Tuo atveju, kai asmuo pageidauja rekonstruoti ar perkelti skirstomųjų tinklų operatoriumi priklausančias anksčiau kaip prieš 20 metų įrengtas 0,4–10 kV įtampos elektros oro linijas ir (ar) oro kabelių linijas, išskyrus transformatorių pastotes, transformatorines, skirstomuosius punktus, kliudančius statinių statybai ar dėl kitų priežasčių, šis asmuo apmoka skirstomųjų tinklų operatoriumi 50 procentų visų operatoriaus išlaidų, patirtų rekonstruojant ar perkeliant šiuos objektus, išskyrus šio straipsnio 12 dalyje nurodytus atvejus (10 dalis). Tuo atveju, kai asmuo pageidauja rekonstruoti ar perkelti skirstomųjų tinklų operatoriumi priklausančias anksčiau kaip prieš 20 metų įrengtas 0,4–10 kV įtampos elektros oro linijas ir (ar) oro kabelių linijas, išskyrus transformatorių pastotes, transformatorines, skirstomuosius punktus, šių objektų rekonstravimo ar perkėlimo darbams rengiamas kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo projektas ir tokių darbų sąnaudos yra ne mažiau kaip 10 procentų mažesnės, negu apskaičiuotos skirstomųjų tinklų operatoriaus, asmuo turi teisę vykdyti ir (ar) organizuoti šių objektų rekonstravimą ar perkėlimą Energetikos ministerijos nustatyta tvarka, suderinęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi. Šiuo atveju skirstomųjų tinklų operatorius Energetikos ministerijos nustatyta tvarka padengia 50 procentų skirstomųjų tinklų rekonstravimo ar perkėlimo sąnaudų (11 dalis).

Komisija pažymi, jog pareiškėjos skundas yra grindžiamas skirtingais aspektais, todėl dėl jų pagrįstumo Komisija pasisakys atskirai. Pareiškėja skunde akcentuoja EEĮ 75 straipsnio 9 dalyje nustatytą reglamentavimą ir teigia, jog elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslauga yra skirta klientams, kurie nori iškelti arba pertvarkyti ESO priklausančius elektros įrenginius, esančius savininkui nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose. Pareiškėja vertina, jog EEĮ 75 straipsnio 9 dalyje yra įtvirtinta pareiškėjos teisė perkelti oro liniją savo nuosavybės teise priklausančiame sklype. Komisija nesutinka su tokia pareiškėjos pozicija ir pažymi, jog EEĮ 75 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad asmuo, pageidaujantis rekonstruoti ar perkelti skirstomuosius tinklus, kliudančius statinių statybai ar dėl kitų priežasčių, turi teisę energetikos ministro nustatyta tvarka, suderinęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi, rekonstruoti ar perkelti šiuos elektros tinklus ir organizuoti jų rekonstravimo ar perkėlimo darbus. Šiuo atveju asmuo, kuris pageidauja rekonstruoti ar perkelti skirstomuosius tinklus, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų rekonstravimo ar perkėlimo sąnaudų, išskyrus šio straipsnio 11 dalyje ir 12 dalies 3 punkte nurodytus atvejus. Komisija vertina, jog EEĮ 75 straipsnio 9–11 dalių reglamentavimas numato, kad asmuo gali perkelti ESO priklausančią elektros liniją savo lėšomis pagal technines sąlygas, suderinęs techninį projektą su ESO.

Komisija pažymi, jog pareiškėjos atsikirtimuose į atsiliepimą nurodyta ESO tinklapių informacija apie elektros įrenginių perkėlimo (rekonstrukcijos) paslaugą nėra ginčo teisinius santykius reglamentuojantis norminis teisės aktas bei nėra tinkamas šaltinis aiškinti EEĮ 75 straipsnio 9 dalies reglamentavimą. Komisija, įvertinusi galiojantį teisinį reglamentavimą, nesutinka su pareiškėjos skundo teiginiais ir pažymi, jog EEĮ 75 straipsnio 9 dalyje nėra nustatyta išlyga, jog asmens patirtos išlaidos rekonstruojant ar perkeliant elektros tinklus yra ribojamos tik jo nuosavybėje esančio turto ribose.

Šiuo aspektu taip pat pažymėtina, jog pareiškėjai yra išduotos elektros tinklų ir įrenginių

perkėlimo (rekonstravimo) sąlygos Nr. (duomenys neskelbtini) pagal kurias pareiškėja gali užsisakyti ESO priklausantių inžinerinių tinklų ir/arba elektros įrenginių perkėlimo / rekonstravimo / apsaugojimo projektą (pasirinkite nepriklausomą reikiamą kvalifikaciją turinčią projektavimo įmonę) pagal šių prijungimo sąlygų techninius sprendinius. Pareiškėjai išduotose elektros tinklų ir įrenginių perkėlimo (rekonstravimo) sąlygose nėra nustatytas įpareigojimas įrenginių perkėlimo / rekonstravimo / apsaugojimo projektą rengti tam tikra apimti. Byloje nėra ginčo dėl aplinkybės, jog elektros įrenginių perkėlimo / rekonstravimo projektas nėra parengtas. Pareiškėja ir ESO atstovė Komisijos posėdyje teikė argumentus dėl elektros linijos rekonstravimo / perkėlimo masto, t. y. ar darbai pagal techninius reikalavimus gali būti atliekami tik pareiškėjai priklausančiame Žemės sklype. Pažymėtina, jog Komisija, nagrinėdama pareiškėjos skundą, sprendžia kilusį administracinį ginčą ir pati negali spręsti elektros linijos rekonstravimo / perkėlimo darbų masto. Byloje nėra pateikti jokie duomenys, kokios apimties darbai turi būti atliekami siekiant įgyvendinti išduotas elektros tinklų ir įrenginių perkėlimo (rekonstravimo) sąlygas Nr. (duomenys neskelbtini). Esant šioms aplinkybėms, nėra pagrindo teigti, jog ESO išduotos elektros tinklų ir įrenginių perkėlimo (rekonstravimo) sąlygos Nr. (duomenys neskelbtini) negali būti laikomos Elektros įrenginių perkėlimo paslauga, kaip skunde teigia pareiškėja.

Pareiškėja tiek skunde VERT, tiek skunde Komisijai nurodė aplinkybes dėl nepagrįsto ESO siūlymo, pageidaujant Linijos rekonstrukcijos, kooperuotis su kitais žemės sklypų savininkais. Pareiškėja skunde Komisijai nurodo, jog ESO nenurodė, kokių teisiniu pagrindu turėtų kooperuotis su gretimų žemės sklypų savininkais. Šiuo aspektu sutiktina su ESO atsiliepime pateiktas paaiškinimais, jog ESO pateiktas pasiūlymas nėra privalomas nurodymas vienu ar kitu būdu rengti elektros įrenginių perkėlimo / rekonstravimo projektą. Pareiškėjai buvo pateiktas pasiūlymas, todėl nėra pagrindo teigti, jog toks pasiūlymas sukelia pareiškėjai tam tikras teises pasekmes ir turi būti grindžiamas teisės aktų nuostatomis, kaip skunde Komisijai nurodo pareiškėja.

Pareiškėja skunde Komisijai yra nurodžiusi, jog Linija įrengta teisėtai ir servituto ji neginčija. Tačiau Komisijos posėdžio metu pareiškėja iš esmės nurodė, jog abejoja Linijos įrengimo teisėtumu ir pažymėjo, jog Linija yra įrengta virš sodo namo. Šiuo aspektu Komisija pažymi, jog pareiškėja šių aplinkybių nėra nurodžiusi nei prašymuose ESO, nei skunde VERT. Esant šioms aplinkybėms, VERT Nutarime neturėjo pagrindo vertinti šių aplinkybių. Pažymėtina, jog Nutarime įvertinta, jog teisinis reglamentavimas nenumato oro linijos iškėlimo ar rekonstravimo į kabelinę liniją ESO lėšomis, esant pareiškėjos prašyme nurodytoms aplinkybėms. Atsakovė Nutarime iš esmės įvertino, jog Linija įrengta teisėtai ir yra prižiūrima. Atsakovė Nutarime pažymėjo, jog pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, ESO pareiga savo lėšomis iškelti sklype esančius elektros įrenginius kiltų tik tokiu atveju, jeigu būtų įrodyta, jog jie buvo įrengti neteisėtai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2010-06-22 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-285/2010, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006-05-24 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-326/2006). Atsakovė, nenustačiusi Linijos neteisėtumo fakto, pagrįstai vertino, jog ESO nekilo pareiga savo lėšomis pakeisti Žemės sklype esančią Liniją. Taigi, atsakovė Nutarime nustatė teisinį pagrindą pareiškėjos skundą VERT ir jame suformuluotus reikalavimus Nr. 1, 2 ir 3 atmesti kaip nepagrįstus. Tuo tarpu skundo VERT 4 prašymu pareiškėja VERT prašė nesant galimybių įvykdyti aukščiau nurodytus prašymus, kaip alternatyvą, įpareigoti ESO svarstyti klausimą dėl nuosavybės paėmimo įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai už ją atlyginti. Šiuo aspektu pažymėtina, jog byloje nėra duomenų, jog pareiškėja būtų kreipusis į ESO su analogišku prašymu, todėl nėra pagrindo vertinti, kad šiuo aspektu ESO būtų pažeidusi pareiškėjos teises.

Pareiškėja Komisijos posėdžio metu teikė paaiškinimus, jog elektros linijos eksploatacinė trukmė turėtų būti tarp 40 ir 60 metų. Pareiškėja vertina, jog elektros linijos būklė kelia riziką asmenims ir turtui. Pažymėtina, jog pareiškėja Komisijai teiktame skunde yra nurodžiusi, jog nei viename ESO teiktame rašte nekėlė klausimo dėl linijos avaringumo būklės, taip pat, pareiškėja nepageidauja visos Linijos rekonstrukcijos. Šiuo aspektu pažymėtina, jog pareiškėja ESO teiktuose 2024-10-17 prašyme ir 2025-04-02 pakartotiniame prašyme argumentų dėl Linijos būklės nenurodė. Atsakovė Nutarime įvertino, jog elektros tinklo rekonstrukcijos ESO yra vykdomos pagal plėtros planus. Įvertinus tai, jog pareiškėja nei prašymuose ESO, nei skunde VERT nenurodė argumentų dėl

Linijos būklės, Komisija neturi pagrindo papildomai pasisakyti dėl Linijos būklės.

Komisija pažymi, jog ji nevertina ginčijamo administracinio akto bei veiksmų (ar neveikimo) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar aktas (veika) neprieštarauja tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ar gavo atitinkamus įgaliojimus. Komisija, įvertinusi byloje esančius duomenis ir ginčiui aktualų teisinį reguliavimą, daro išvadą, jog byloje skundžiamas VERT Nutarimas yra pagrįstas teisės aktų normomis, iš esmės motyvuotas, nurodant ginčiui aktualias faktines aplinkybes, priimtas neviršijant suteiktų įgaliojimų, todėl atitinka esminius Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus ir panaikinti jį nėra teisinio pagrindo. Netenkinus pareiškėjos skundo reikalavimo dėl VERT Nutarimo panaikinimo atmetamas kaip nepagrįstas ir išvestinis skundo reikalavimas: *„įpareigoti atsakovę priimti naują sprendimą - įpareigoti ESO, sodų bendrijos „Draugystė“, (duomenys neskelbtini), 10 kV elektros oro linijos L-400 iš transformatorinės (duomenys neskelbtini), elektros oro liniją sutvarkyti taip, kad aš kaip vartotoja – sklypo savininkė galėčiau pasinaudoti ESO teikiama mokama paslauga savo sklype perkelti elektros oro liniją savo lėšomis po žeme, pagal jų išduotas technines sąlygas, be įpareigojimo kooperuotis su kitais sklypų savininkais ar įpareigojimo rekonstruoti ESO liniją visą ar dalį už savo lėšas“*. Pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos H.G. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Svetlana Sinkevičienė